

Datum

2024-10-15

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2024-656

Yttrande

Till

Region Skåne

Aktualitetsprövning Regionplan för Skåne mandatperioden 2022–2026

2019-RU000065

Sammanfattning

Malmö stads övergripande synpunkt till Region Skåne är att regionplanen behöver aktualiseras för att fungera som den är tänkt att fungera. Malmö stad ser ett stort behov av att regionplanen tydligare redogör för Skånes samlade potential och planerade utveckling, samt att en mer visionär framtidsbild för detta redovisas. Vidare ser Malmö stad att regionplanen kan utvecklas och förtydligas i vissa delar, bland annat för frågor som rör förnybar elproduktion, det regionala perspektivet på stigande havsnivåer och klimatanpassning, Malmö stads roll som regional och nationell tillväxtmotor, Öresundsmetron som ett angeläget projekt för Skåne och Sverige samt analys och strategier för utbyggnad av laddinfrastruktur.

Yttrande

Malmö stad välkomnar möjligheten att lämna synpunkter till aktualiseringen av Regionplan för Skåne. Region Skåne vill veta vilka kommunala intressen som kommunen vill redovisa till Region Skåne inför aktualitetsprövning. Frågan gäller kommunala intressen som kan ha mellankommunal eller regional betydelse eller ha inverkan på möjligheterna att genomföra Regionplan för Skåne 2022–2040.

Malmö stads yttrande inleds med ställningstaganden som tagits fram gemensamt av de tolv kommunerna i MalmöLundregionen och som även Malmö stad står bakom. Därefter följer fördjupade synpunkter som gäller särskilt för Malmö (och alltså inte har behandlats i MalmöLundregionen).

Gemensamma synpunkter från MalmöLundregionen

MalmöLundregionens kommuner konstaterar att regionplanens nytta i dagsläget är begränsad och att den inte används i hög utsträckning. Planen är inte tillräckligt tydlig med avseende på mellankommunala och regionala frågor och ger därför svagt stöd såväl för kommunernas planering som för dialog och påverkan på statlig och internationell nivå. MalmöLundregionen ser därför ett stort behov av att regionplanen tydligare redogör för Skånes samlade potential och planerade utveckling, samt att en mer visionär framtidsbild för detta redovisas. Nuvarande plan har för stort fokus på

nulägesbeskrivningar och kan med fördel kortas för att planens inriktning ska bli tydligare. MalmöLundregionen menar fortsatt att huvudfokus i regionplanen bör vara att belysa frågor som kommunerna inte kan lösa enskilt, frågor som ligger inom Region Skånes eget ansvarsområde samt att ge en bild av Skånes samlade utvecklingspotential på längre sikt. Följande frågor bör enligt MalmöLundregionen prioriteras i kommande revidering av regionplanen

- **Infrastruktur** - MalmöLundregionen är en viktig tillväxtmotor, såväl för Skåne som för Öresundsregionen och för Sverige. För att Skånes och MalmöLundregionens potential ska kunna tas tillvara och för att möjliggöra fortsatt utveckling av en attraktiv och konkurrenskraftig arbetsmarknadsregion behövs fler satsningar och större investeringar i den regionala infrastrukturen. Öresundsmetrans effekter för Skånes utveckling, samt betydelsen av två nya spår mellan Lund och Hässleholm med attraktiva stationslägen behöver beskrivas tydligare. Likaså behövs ett tydligare framtidsperspektiv för utvecklingen av Skånes viktigaste hamnar, Malmö CMP och Trelleborg, samt Malmö Airport. Även möjliga följdinvesteringar av satsningar på infrastruktur bör belysas för att visa potentialen för samhällsutvecklingen i Skånes orter och stråk.
- **Ortsstrukturen.** De olika nivåerna för Ortsstrukturen samt möjliga konsekvenser och effekter av modellen på längre sikt behöver definieras, redogöras för och förankras bättre i dialog med de skånska kommunerna. Det är otydligt vad den flerkärniga strukturen som planeringsförutsättning innebär i praktiken, både för Region Skånes och för kommunernas planering.
- **Godstrafiken.** Skånes roll i godsflödena mellan Europa och Norden behöver belysas. Samtidigt har kommunerna olika syn på hur hanteringen i Skåne ska ske och Region Skåne har en viktig samordnande roll för att komma framåt i frågan, vilket behöver ske i närtid med avseende på öppnandet av Fehmarn Bält-förbindelsen 2029 och väntade effekter och konsekvenser av detta. Om en ny Skånebild ska tas fram bör den synkroniseras med regionplanearbetet.
- **Minskade klimatavtryck.** Behovet av planering och samsyn i klimatfrågor fortsätter öka och är en fråga som inte löses enbart på kommunal nivå. Detta perspektiv behöver fördjupas ytterligare i regionplanen.
- **Klimatanpassning.** Ett tydligt ställningstagande kring Region Skånes syn på klimatrelaterade risker, framtidsscenarioer och basnivåer behövs, särskilt vad gäller kustskydd och stigande havsnivåer. Samordning och gemensam syn skulle underlätta dialog med Länsstyrelsen och i mellankommunala frågor.
- **Energiproduktion och energidistribution.** Behovet av att hantera energiproduktion och energidistribution har ökat under senare år och kräver ett tydligare helhetsgrepp i den regionala planeringen. Region Skåne bör ta ansvar för samordning av dessa frågor.
- **Lokaliseringar av nationell och regional betydelse.** Exempel på detta är större etableringar för forskning, sjukvård eller tekniska försörjning som behöver bearbetas i regionplaneprocessen och redovisas i regionplanen.

- **Beredskapsfrågor.** Dessa har ökat i betydelse under senare år. Här finns behov av samordning på regional nivå.

Malmö stads fördjupade synpunkter

Utöver MalmöLundregionens gemensamma synpunkter vill Malmö stad ytterligare betona några frågeställningar ur ett Malmöperspektiv.

Utvecklingsperspektiv och Malmö som nationell tillväxtmotor

Generellt behöver regionplanen tydligt beskriva ett framtidsperspektiv och hur fysisk planering kan stödja grön omställning, regional tillväxt och social hållbarhet i Skåne och Öresundsregionen. Malmös roll som storstad och funktion som nationell tillväxtmotor behöver tydliggöras, liksom behovet av en Öresundsmetro. I Malmö finns en fjärdedel av regionens invånare, 24 000 universitetsstudenter och hälften av Skånes arbetstillfällen skapas här. Malmös möjligheter att utvecklas påverkar därmed Skånes utveckling i mycket hög grad. Beskrivningen av Malmö och Lund som nationell tillväxtmotor behöver utvecklas. Det är till exempel anmärkningsvärt att Helsingborg, i sin roll som regional tillväxtmotor, beskrivs mer omfattande och konkret än vad Lund och Malmö beskrivs tillsammans i egenskap av nationell tillväxtmotor.

Öresundsförbindelser

Det är av stor betydelse för Skåne och Öresundsregionen att få till en kapacitetsstark och hållbar kollektivtrafik som ökar integrationen över sundet. Möjligheterna med en förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör är flödigt beskrivna, medan den regionala och nationella nyttan med en Öresundsmetro inte nämns. Öresundsmetron halverar restiderna, ökar investeringsviljan i regionen och skapar möjlighet för en utökad arbetsmarknads- och utbildningsregion med stor innovationskraft. Resultatet av Trafikverkets regeringsuppdrag Kapacitet och Redundans över Öresund förordar att regeringen ger i uppdrag att genomföra en bilateral utredning om Öresundsmetron med danska och svenska staten för att ta ytterligare steg mot ett förverkligande med fokus på de nationella och regionala nyttor som metron kan generera. Detta behöver tydligt framgå i regionplanen som ett angeläget projekt för Skåne och Sverige.

Infrastruktur

Malmö stad vill understryka vikten av att lägga fokus på infrastruktur som gynnar ytsnåla och hållbara transporter. Det är viktigt att de åtgärder som lyfts som prioriterade för den regionala transportinfrastrukturen planeras utifrån trafikfördelningsmål och att en utveckling av intelligenta trafiksystem ska ses som en självklarhet i regionen för att maximera nyttan av befintlig infrastruktur. Kapaciteten i Malmös trafiksystem räcker inte till för att ta hand om en ökad inpendling med bil. Ökad pendling med bil är heller inte en önskvärd utveckling. Regionplanen behöver lägga större vikt vid att skapa kapacitetsstark och hållbar mobilitet.

Vidare, Regionplanen behöver tydligt peka ut behoven för klimatsmart kollektivtrafik, till exempel genom etablering av Öresundsmetron eller utbyggnad av fyra spår mellan Lund och Hässleholm. Även möjliga följdinvesteringar av satsningar på infrastruktur bör belysas för att visa potentialen för samhällsutvecklingen i Skånes orter och stråk.

Regionplanen behöver ett tydligare framtidsperspektiv för utvecklingen av Skånes viktigaste hamnar, Malmö CMP och Trelleborg, samt Malmö Airport. Regionplanen bör tydligare beskriva hamnarnas funktioner och nyttor för klimatarbetet och framtida transportmöjligheter. Det sker nu stora investeringar i MAXIMA-projektet men även andra utvecklingsfunktioner såsom E.ONs nya kraftvärmeverk i hamnen samt CCUS anläggning i hamnen för koldioxidinfångning.

Specifikt för Malmö ser Malmö stad att regionplanen bör inkludera hur ett yttre godsspår kan påverka bebyggelse och landskapsutveckling, hur kollektivtrafikstråken in mot Malmö behöver utvecklas på längre sikt samt hur anslutande infrastruktur till och från de stora hamnarna kan designas. Vidare ser Malmö stad att flertalet regeringsbeslut samt omvärldshändelser kräver att nya spår Lund-Hässleholm behöver en ny beskrivning som en följd av regeringsbeslutet att lägga ner höghastighetsprojektet. I samma regeringsbeslut ingick också det så kallade Malmöpaketet med spårsatsningar kring Malmö C och Östervärn samt förbigångsstationer på Södra Stambanan för att möta den ökade efterfrågan på tågtrafik som följd av Fehmarn Bältförbindelsen.

Energiproduktion och energidistribution

I gällande Regionplan nämns behovet av ökad elproduktion och -överföringskapacitet samt potentialen att producera förnybar energi i Skåne. Dessa texter, som återfinns både under planeringsförutsättningar, fördjupningar samt utblicken, är vaga och enbart visionära i sin karaktär. Malmö stad ser att regionplanen tydligare behöver visa riktningen för Skånes ambitioner kring elproduktion och distribution. Exempel av mellankommunal relevans är nödvändiga förstärkningar i region- och stamnätet eller det prognostiserade effektbehovet till 2040 som tydliggör var i Skåne effektbrist kan uppstå samt behovet av åtgärder för att minska risken för effektbrist.

Regionplanen saknar analys och strategier för utbyggnad av laddinfrastruktur och tankstationer för fossilfria bränslen längs med europavägarna i regionen. Detta är ett regionalt, nationellt och internationellt intresse som kräver samordning. Möjligheten till publik laddning måste finnas med ett visst intervall längs med europavägarna oavsett kommun-, läns- och statsgränser. Malmö stad önskar vidare att regionplanen analyserar behovet av och eventuellt tar fram strategier och placeringar för secure truckstops. Detta är också en fråga av regionalt, nationellt och internationellt intresse som kräver samordning.

Klimatanpassning

Klimatanpassning är en komplex utmaning som kräver en gemensam och samlande målbild där städer och samhällen kan fortsätta utvecklas genom väl avvägd klimatanpassning för hantering av höjda havsnivåer, skyfall, extremväder och värmeöar. Malmö stad vill ytterligare betona vikten av att regionplanen lägger ett tydligare regionalt perspektiv på klimatanpassning och framtidsutveckling.

Regionplanen behöver visa på möjligheterna till utveckling samtidigt som befintlig bebyggelse skyddas. Regionplanen behöver nyanserat visa på de hotsituationer och

möjligheter som finns i Skånes kommuner då det ser olika ut längs med kusten, för skyfall och för höga flöden i vattendrag. Det råder stora osäkerheter kring klimatscenarioerna för framtida havsvattennivåer och därför behöver successiv klimatanpassning längs kusten ske. Detta förhållningssätt i regionplanen skulle innebära att osäkerhetsmarginalerna för investeringar minskar. Det behöver även framgå att det är idag de enskilda fastighetsägarnas ansvar att skydda sin egendom.

Regionplanen bör göra ställningstaganden med utgångspunkt i att det är långsiktigt hållbart, både miljömässigt och samhällsekonomiskt, att klimatanpassning av den byggda miljön grundas i att skydda redan gjorda investeringar även om skyddsåtgärder för att bevara städer kortsiktigt kan vara förknippat med stora kostnader. Att nyttja exploatering med integrerat kustskydd är därför en viktig strategi som behöver förordas i regionplanen, så att både bostadsförsörjning, befintliga miljöer och medfinansiering hanteras samlat. Regionplanen behöver ta tydligare ställning i klimatanpassningen till allmänna intressen utifrån kommunernas översiktsplaner, men även redovisa vilka översvämningshotade nyttor och objekt som bör betraktas vara av regional och nationell vikt.

Regionplanen kan även utgöra stöd för samordning av skydd mellan kommuner där insatsen för att skydda värden krävs i en annan kommun. För att kunna genomföra olika skyddsåtgärder mot stigande havsnivåer särskilt större sammanhängande skydd behövs nya samverkansformer och finansieringsmodeller samt incitament för fastighetsägare att agera.

Grönstruktur

Regionplanens fördjupning inom tematiska området Grönstruktur behöver bli tydligare både vad gäller rekreativvärden och naturvärden för att utgöra ett stöd till kommunerna för att stärka, utveckla och skydda biologisk mångfald och naturvärden. Regionplanen behöver adressera utmaningar kring vattenkvalitet och uppströmsarbete genom kommunöverskridande arbete med vattenavrinningsområdena, samt stödja mellankommunal samsyn kring skötseln av vattendrag för ökad biologisk mångfald och minskat utsläpp av föroreningar.

Redovisningar i kartor och ställningstaganden

Det finns fall där det som redovisas i kommunernas översiktsplaner skiljer sig från det som redovisas i regionplanen. I sådana situationer behöver det tydliggöras hur planerna ska förhålla sig till varandra. För den kommunala planeringen är det viktigt med förutsägbarhet och att kommunerna vet vad de har att förhålla sig till – att det regionplanen redovisar är det som Region Skåne kommer agera och yttra sig utifrån. Infrastruktursatsningar och planering för infrastruktur är tidskrävande processer. Om planläggningen inte tar höjd för en långsiktig utveckling finns stor risk att kommunövergripande infrastrukturlösningar byggs bort. Malmö stad anser det därför mycket viktigt att regionplanen tar höjd för reservat för mellankommunala lösningar bortom planperioden. Malmö stad har sedan länge reservat i översiktsplanen för Simrishamnbanan, en förbindelse för kollektivtrafik med högre kapacitet till Vellinge, samt för ett yttre godsspår för att säkra långsiktigt hållbara infrastrukturlösningar. Båda

saknas i regionplanen. Även föreslagna stationslägen i Sjölunda och Fosieby redovisas i Översiktsplan för Malmö men inte i regionplanen.

Det är otydligt hur regionplanen förhåller sig till riksintressen. Exempelvis pekas riksintresse för Malmö Airport ut men inte för exempelvis Malmös hamn som dessutom pekats ut av EU som CORE-hamn.

En översyn över kommunernas utpekade grönstråk och regionplanens grönstråk behöver göras. Ett exempel på där det inte stämmer är sydöst om Malmö.

Skåneledens sträckning som den pekas ut i Malmö stämmer inte med den faktiska sträckningen.

Ordförande

Katrin Stjernfeldt Jammeh

Sekreterare

Martin Ljungberg

Helena Nanne (M) och Håkan Fäldt (M) reserverar sig mot beslutet och avser lämna in en skriftlig reservation.

Magnus Olsson (SD) och Anders Olin (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Anders Skans (V) och Emma-Lina Johansson (V) reserverar sig mot beslutet och avser lämna in en skriftlig reservation.